

Překážky v práci z důvodu obecného zájmu

Zaměstnanci od zaměstnavatele přísluší **pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu k výkonu veřejných funkcí, občanských povinností a jiných úkonů v obecném zájmu, pokud tuto činnost nelze provést mimo pracovní dobu.**

Náhrada mzdy od zaměstnavatele v těchto případech ze zákona nepřísluší, není-li v zákoníku práce stanoveno jinak, nebo není-li dohodnuto nebo vnitřním předpisem stanoveno jinak.

Článek VIII. odst. 3 Kolektivní smlouvy uzavřené mezi MENDELU a odborovými organizacemi Univerzita stanoví, že univerzita poskytne zaměstnanci **pracovní volno s náhradou mzdy pro jiný úkon v obecném zájmu** (viz níže Jiné úkony v obecném zájmu).

Povinností zaměstnance je včas požádat zaměstnavatele o poskytnutí pracovního volna, pokud o překážce ví předem, a to například v případě předvolání zaměstnance k soudu k podání svědecké výpovědi.

Zaměstnanec v těchto případech předloží zaměstnavateli [Žádost o poskytnutí pracovního volna s náhradou mzdy](#), a to na jeden a více pracovních dní nebo [Žádost o poskytnutí pracovního volna bez nároku na náhradu mzdy](#), kterou nalezne na Informačním portále MENDELU v sekci tiskopisy a formuláře z oblasti personální a mzdové.

- **Výkon veřejné funkce**

K výkonu veřejné funkce, tedy poslance Poslanecké sněmovny Parlamentu, senátora Senátu Parlamentu, člena zastupitelstva územního samosprávného celku nebo přísedícího (u soudu), se poskytuje **pracovní volno** v rozsahu **nejvýše 20 pracovních dnů v kalendářním roce**; nad tento rámec je třeba si pracovní volno dohodnout. Zaměstnanci **nepřísluší náhrada mzdy**.

Zaměstnanci, který je dlouhodobě uvolněn pro výkon veřejné funkce, nepřísluší od zaměstnavatele, u něhož je dlouhodobě uvolněný zaměstnanec v pracovním poměru. Odměnu za výkon veřejné funkce, která se posuzuje jako plat, poskytuje dlouhodobě uvolněnému zaměstnanci ten zaměstnavatel, pro kterého byl zaměstnanec dlouhodobě uvolněn.

- **Výkon občanské povinnosti**

O výkon občanských povinností jde zejména u **svědků, tlumočnicků, soudních znalců** a jiných osob předvolaných k jednání u soudu, správního úřadu, jiného státního orgánu nebo orgánu územního samosprávného celku, **při poskytnutí první pomoci**, při opatřeních proti infekčnímu onemocnění, při poskytnutí osobní pomoci při požární ochraně, při živelních událostech, nebo v obdobných mimořádných případech a dále v případech, kdy je fyzická osoba povinna podle právních předpisů osobní pomoc poskytnout. Zaměstnanci **nepřísluší náhrada mzdy**.

- **Jiné úkony v obecném zájmu - na MENDELU vždy s náhradou mzdy**

(tam, kde je **červeně uvedena náhrada mzdy** – přísluší zaměstnanci přímo ze zákona, **v ostatních případech náleží zaměstnanci náhrada mzdy z kolektivní smlouvy**)

Zákoník práce v § 203 odst. 2 vyjmenované jiné úkony v obecném zájmu rozlišuje na úkony, při nichž zaměstnanci přísluší ze zákona pracovní volno s náhradou mzdy ve výši průměrného výdělku [písm. a), c), d) a e)], a úkony, při nichž zaměstnanci přísluší toliko pracovní volno, nikoli však náhrada mzdy [srov. písm. b), f) až l)]. Článek VIII. odst. 3 Kolektivní smlouvy uzavřené mezi MENDELU a odborovými organizacemi MENDELU však stanoví, že univerzita poskytne zaměstnanci **pracovní volno s náhradou mzdy pro jiný úkon v obecném zájmu**.

K jednotlivým jiným úkonům v obecném zájmu podle § 203 odst. 2 ZP lze uvést:

Pracovní volno pro jiný úkon v obecném zájmu zaměstnanci:

a) přísluší s náhradou mzdy ve výši průměrného výdělku **k výkonu funkce člena**

1. orgánu odborové organizace podle tohoto zákona,
2. rady zaměstnanců nebo volební komise podle tohoto zákona, jakož i zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci podle tohoto zákona (§ 283 až 285),
3. vyjednávacího výboru nebo evropské rady zaměstnanců podle tohoto zákona (§ 288 až 298),
4. orgánu právnické osoby voleného za zaměstnance podle zvláštního právního předpisu,
5. vyjednávacího výboru a člena výboru zaměstnanců podle zvláštního právního předpisu.

b) přísluší k výkonu jiné odborové činnosti, zejména k účasti na schůzích, konferencích nebo sjezdech,

c) přísluší k účasti na školení pořádaném odborovou organizací v rozsahu 5 pracovních dnů v kalendářním roce, nebrání-li tomu vážné provozní důvody, **s náhradou mzdy** ve výši průměrného výdělku,

d) k činnosti dárce při odběru krve a při aferéze; přísluší **pracovní volno s náhradou mzdy** ve výši průměrného výdělku za dobu cesty k odběru, odběru, cesty zpět a zotavení po odběru, pokud tyto skutečnosti zasahují do pracovní doby v rámci 24 hodin od nástupu cesty k odběru. Pokud na cestu k odběru, na odběr a cestu zpět nestačí 24 hodin, přísluší pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku za prokázanou nezbytně nutnou další dobu, pokud zasahuje do pracovní doby. Nedojde-li k odběru, přísluší pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku jen za prokázanou nezbytně nutnou dobu nepřítomnosti v práci,

e) k činnosti dárce dalších biologických materiálů; přísluší **pracovní volno s náhradou mzdy** ve výši průměrného výdělku za dobu cesty k odběru, odběru, cesty zpět a zotavení po odběru, pokud uvedené skutečnosti zasahují do pracovní doby v rámci 48 hodin od nástupu cesty k odběru. Podle charakteru odběru a zdravotního stavu dárce může lékař určit, že pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku se zkracuje nebo prodlužuje; při prodloužení však nejvýše po dobu zasahující do pracovní doby v rámci 96 hodin od nástupu cesty k odběru. Nedojde-li k odběru, přísluší pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku jen za prokázanou nezbytně nutnou dobu nepřítomnosti v práci,

f) k činnosti zaměstnance při přednášce nebo výuce včetně zkušební činnosti; přísluší pracovní volno v rozsahu **nejvýše 12 směn (pracovních dnů) v kalendářním roce**, pokud tomu nebrání vážné provozní

důvody na straně zaměstnavatele. Kratší části jednotlivých směn, ve kterých bylo poskytnuto pracovní volno, se sčítají,

g) k činnosti člena Horské služby a fyzické osoby, která na její výzvu a podle jejích pokynů osobně pomáhá při záchranné akci v terénu; přísluší **pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu**,

h) k činnosti vedoucích táborů pro děti a mládež, jejich zástupců pro věci hospodářské a zdravotní, oddílových vedoucích, vychovatelů, instruktorů, popřípadě středních zdravotnických pracovníků v táborech pro děti a mládež; přísluší **pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu**, nejvýše však **3 týdny** v kalendářním roce, pokud tomu nebrání vážné provozní důvody na straně zaměstnavatele, a za podmínky, že zaměstnanec nejméně po dobu 1 roku před uvolněním pracoval soustavně a bezplatně s dětmi nebo s mládeží. Podmínka soustavné a bezplatné práce se nevyžaduje, jde-li o tábory pro zdravotně postižené děti a mládež,

i) k činnosti zprostředkovatele a rozhodce při kolektivním vyjednávání; přísluší **pracovní volno** v nezbytně nutném rozsahu,

j) k činnosti dobrovolného sčítacího orgánu při sčítání lidu, domů a bytů včetně doplňujících výběrových šetření obyvatelstva; přísluší pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu, **nejvýše 10 směn (pracovních dnů) v kalendářním roce**, pokud tomu nebrání vážné provozní důvody na straně zaměstnavatele,

k) k činnosti dobrovolného zdravotníka Červeného kříže při zajišťování zdravotního dozoru při sportovní nebo společenské akci; přísluší **pracovní volno** v nezbytně nutném rozsahu, pokud tomu nebrání vážné provozní důvody na straně zaměstnavatele,

l) k činnosti při organizované zájmové tělovýchovné, sportovní nebo kulturní akci a nezbytné přípravě na ni; přísluší pracovní volno **v nezbytně nutném rozsahu**, pokud tomu nebrání vážné provozní důvody na straně zaměstnavatele.

- **Pracovní volno související s brannou povinností**

Zaměstnanci přísluší od zaměstnavatele pracovní volno v **nezbytně nutném rozsahu**, je-li zaměstnanec povinen dostavit se k příslušnému vojenskému správnímu úřadu v souvislosti s výkonem branné povinnosti. Zaměstnanci **nepřísluší náhrada mzdy**.